
Centrum fenomenologických bádání

Centrum fenomenologických bádání

Společné pracoviště Univerzity Karlovy
(Ústav filosofie a religionistiky FF UK)
a Akademie věd ČR
(Filosofický ústav AV)

vedoucí: prof. PhDr. Pavel Kouba (FF UK)
zástupce vedoucího: ing. Ivan Chvatík (FLU AV)
kmenoví pracovníci /viz závěr dokumentu/

Fenomenologie je nejvýznamnější novodobý filosofický směr v Českých zemích. Po roce 1989 se v Praze postupně vytvořila dvě ohniska, jež na tuto tradici přímo navazují; jedním z nich je Archiv Jana Patočky při Filozofickém ústavu AV ČR, druhým se stal Ústav filosofie a religionistiky Filozofické fakulty UK v Praze.

Centrum fenomenologických bádání (www.cfb.cuni.cz) vzniklo v roce 2000 na základě soutěže vyhlášené MŠMT (č. projektu LN00 A061) sdružením fenomenologicky zaměřených filosofů z uvedených dvou pracovišť. Ve své činnosti bezprostředně navázalo na to, co bylo vykonáno v rámci tříletého (1998 – 2000) grantu nadace Volkswagen "Ausbau des Jan Patočka-Archivs zu einem Zentrum für Phänomenologische Forschung" (Rozšíření Archivu Jana Patočky /AJP/ na centrum fenomenologického bádání). Vznikla tak společná organizační struktura, která umožnila nejen lépe pokračovat v již rozvíjených badatelských plánech a programech, ale otevřela zcela nové možnosti.

Centrum pro fenomenologická bádání plní tyto hlavní badatelské úkoly:

1. rozvíjí fenomenologická bádání v celé jejich šíři, zejména s využitím možnosti spolupráce kmenových pracovníků s doktorandy;
2. využívá fenomenologického přístupu v interdisciplinárních zkoumáních základních problémů jednotlivých humanitních a přírodních věd;
3. využívá fenomenologické metody pro výklad dějin filosofie a vědy;
4. buduje informační a dokumentární centrum fenomenologické literatury a zpřístupňuje je široké vědecké komunitě.

Badatelské činnost centra je fenomenologická v nejširším slova smyslu a zahrnuje rozsáhlou oblast filosofického zájmu, od striktně husserlovsky zaměřeného studia, přes filosofii Jana Patočky, Merleau-Pontyho a Martina Heideggera až k nejnovějším směrům hermeneutickým a dekonstruktivním. Protože filosofické bádání může být plodné jen jako neustálý rozhovor s velkými filozofy minulosti, musí být v jistém smyslu neustále ve styku s celými dějinami filosofie, především s antickou tradicí. Důležité jsou i přesahy do jiných oblastí současného myšlení, jako jsou "science studies", kontakty s analytickou filosofií nebo filosofické problémy matematiky a přírodních věd.

Velké badatelské úsilí členů CFB je věnováno překladům. Při překládání základních filosofických děl jde o autentický badatelský výkon, při kterém se ohledávají možnosti mateřského jazyka a vytváří se česká terminologie, což teprve umožňuje v dostatečně hloubce příslušná díla a filosofémata v nich obsažená interpretovat a vytěžit je jak pro vlastní filosofickou tvorbu, tak pro výuku studentů.

Skupina kolem Archivu Jana Patočky připravuje české vydání Sebraných spisů Jana Patočky. Patočkův odkaz je dále předmětem intenzivního studia v rámci společného projektu CFB a vídeňského Ústavu pro vědy o člověku (IWM). Vídeňský ústav se na péči o odkaz Jana Patočky podílí ve spolupráci s českými filozofy již od svého založení v roce 1983.

V roce 2000 se IWM podařilo získat od rakouské vlády základní prostředky na financování tříletého projektu na zpracování rukopisů z pozůstalosti Jana Patočky z 50. let (tzv. Strahovské rukopisy), které jsou věnovány filosofii dějin, především pokud jde o období renesance a zrození moderní doby v Evropě. Projekt nazvaný *Der andere Weg in die Moderne*. Jan Patočka's Beitrag zur Genealogie der Neuzeit, který vyústí v přípravě dvou dalších svazků českých

Sebraných spisů, výboru z těchto textů v překladech do němčiny, francouzštiny a angličtiny a sborníku badatelských zpráv a studií k danému tématu.

Kromě velkého počtu mezinárodních konferencí a workshopů (viz výše uvedenou webovou stránku) byla v roce 2002 ve spolupráci s americkým Center for Advanced Research in Phenomenology uspořádána konference *Issues Confronting the Post-European World*, koncipovaná jako sjezd představitelů fenomenologických pracovišť. V Praze se sešlo šedesát reprezentantů fenomenologických organizací z celého světa a byla založena „Organization of Phenomenological Organizations“, zvolen pětičlenný výkonný výbor, v němž každý člen zastupuje jednu světovou oblast. Do dalšího sjezdu má organizace sídlo v CFB v Praze.

- Nejdůležitější stálé partnerské zahraniční organizace jsou:

- * Philosophisches Seminar der Universität Mainz , *společný výzkumný projekt*

- * Philosophisches Seminar der Universität Freiburg i. Br. (BRD) – *výměna doktorandů.*

- * Institut für die Wissenschaften vom Menschen (IWM) Wien – *společné projekty financované Rakouským fondem pro vědu a výzkum.*

- * Centre d'études phénoménologiques de l'Université catholique de Louvain-la-Neuve (Belgie) – *výměna vědeckých pracovníků, společné publikace.*

- * Institute of Humanities and Social Sciences at Woosuk University (Jižní Korea) – *výměna vědeckých pracovníků, společné publikace.*

- * Center for Advanced Research in Phenomenology, Florida *Atlantic University*

Výsledky činnosti procházejí každoročně velmi úspěšně oponentním řízením MŠMT a informace o nich budou průběžně zveřejňovány na internetové stránce centra.

- Klíčoví pracovníci

Prof. PhDr. Pavel Kouba, vedoucí CFB, ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Ing. Ivan Chvatík, zást. ved. CFB, ved. AJP, úvazek v Centru 1,0

PhDr. Michal Ajvaz, věd. prac. FLÚ, úvazek v Centru 0,5.

Doc. PhDr. Ladislav Benyovszky CSc., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Jakub Čapek, PhD., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Prof. Dr. Erazim Kohák, PhD., emeritní profesor

PhDr. Milan Lyčka Csc., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Filip Karfík, Dr., ředitel ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,1

Doc. Paed. Dr. Zdeněk Konopásek, PhD., věd. prac., úvazek v Centru 0,7

Mgr. Alexandr Matoušek, věd. prac. Archivu Jana Patočky, úvazek v Centru 1,0

RNDr. Jiří Michálek, odb. asistent FDPV PŘF, úvazek v Centru 0,7

RNDr. Josef Moural, CSc., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

PhDr. Miroslav Petříček, PhD., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

PhDr. Jiří Polívka, odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

PhDr. Marcela Sedláčková, věd. prac. FLÚ AV ČR, úvazek v Centru 0,5

Dr. Hans Reiner Sepp, v rámci grantu od nadace Volkswagen, úvazek v Centru 1,0

PhDr. Věra Schifferová, věd. prac. FLÚ AV ČR, úvazek v Centru 0,5

MUDr. Štěpán Špinka, Dr., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Karel Thein, PhD., odb. asistent ÚFAR FF, úvazek v Centru 0,7

Dále 15 mladých pracovníků a doktorandů na různě dlouhé období, placených z prostředků MŠMT.